

CREDI MUS

NR. 2 2018

LES OM:

- TIPS TIL HELLIGHET
- DE FIRE KARDINALDYDENE
- JORDAN PETERSON

Adresse:

Credimus
Akersveien 16 a, 0177 Oslo
Tlf.: 23 21 95 40
E-post: credimus@nuk.no
ISSN 1503-7959

Utgiver:

Norges Unge Katolikker (NUK)
Akersveien 16 a, 0177 Oslo
Tlf.: 23 21 95 40
E-post: nuk@nuk.no
Web: www.nuk.no

Redaksjonen:

Øyvind Johannes V. Evenstad
(redaktør)
Anja Zawadzka Persvold
Odin Fredrik Rustad
Sebastian Peter S. Thoresen
Sivert Thomas Ellingsen

Layout:

Karol Michalczuk

Bidragstyttere:

Hans August M. Wade
Sara Marie Grimstad

Forside- og baksidebilde:

Joshua Earle / Unsplash,
Joshua Fuller / Unsplash

Trykk: Møklegaards Trykkeri AS

Om bladet:

Credimus er et katolsk blad for betalende medlemmer av NUK over 19 år. Andre kan abonnere på bladet for kr. 150,- i året.

Gaver mottas med takk! Konto-
nummer 3000 16 91399. Merk
innbetalingen med "Credimus".

LEDER

Kjære leser,

Det er en fornøyelse for meg å presentere det andre (og siste) nummeret av Credimus i 2018. NUKs blader, rettere sagt Credimus og Q opprinnelig kalt «Katolsk Ungdomsblad», har opplevd vanskeligheter i det siste året. Derfor er det en stor prestasjon at vi nå har fått enda et blad på trykk. Jeg har tatt over som midlertidig redaktør, men håper at vi får en ny Credimus-redaktør på plass til første nummer i 2019.

Temaet for dette nummeret er HELLIGHET, som også bør være temaet for hele vårt liv som kristne. Vi er alle kalt til hellighet, ikke bare prester og nonner men også legfolk (og unge mennesker). Som vi leser i Skriften: «Dere skal være hellige, for jeg er hellig» (1 Peter 1,16).

Dette kallet kan bli besvart på mange forskjellige måter, som vi ser fra det store mangfoldet av helgener i himmelen. Én av disse er Den hellige Thérèse av Lisieux (1873-1897), som døde bare 24 år gammel. I oktober kom relikviene hennes på besøk til Norge, og du kan lese mer om dette i teksten jeg skrev om relikvier på nuk.no: «Hva er greia med relikvier?»

Jeg vil rette en stor takk til Credimus-redaksjonen og bidragsyterne som gjorde en innsats for å skape så mange fine tekster til dette nummeret. Fra en refleksjon over Jesu mot på korset som et forbilde for oss, til helgenbiografier, tekster om menneskeverdets ukrenkelighet og hellighet ved livets slutt, tips fra NUKs studentlagsledere om hvordan vi kan bli hellige, og en analyse av Jordan Peterson som profet for verdslig hellighet, er det mye å glede seg over.

Gå ut og bli hellige! Er det noe annet som betyr noe?

*Øyvind Johannes V. Evenstad,
Fungerende redaktør*

INNHOLD

<i>Unge katolikkens tips til hellighet</i>	4
<i>Herrens hunder: To dominikanerhelgener</i>	7
<i>Sann lykke og de fire kardinaldydene</i>	9
<i>Dette skjer i NUK - Årshjul</i>	14
<i>Thomas Aquinas om Kirkens hellighet</i>	16
<i>Jesu forbilledlige mot</i>	18
<i>Jordan Peterson: Profet for verdslig hellighet</i>	20
<i>Abortdebatten og klisjeenes tyranni</i>	23
<i>Livets hellighet i de siste dager</i>	29
<i>Adventsaksjonen 2018</i>	31

■ **Credimus har stilt lederne i katolske lokallag for unge voksne og studenter spørsmål om hellighet og gruppenes aktivitet. La oss be for arbeidet deres! Her er spørsmålene:**

- 1. For å bli hellig, hva er det beste hjelpemidlet ditt i hverdagen?**
- 2. Hvem er din favoritthelgen?**
- 3. Hvor ofte og når møtes dere i lokallaget?**

Bruno Madaleno – SPES, Oslo

1. The most effective tool until now is empathy; that for me means trying to approach everyone with the eyes of the Creator. This requires to suffer with them, to feel the pains of their journey, the contradictions, the tensions and also the joy of resurrection. Another complementary tool in my path to holiness has been the life in community.

2. It is difficult for me to choose only one, since different saints inspire different aspects of my life. But if I was a coach who need to build a team to win, I would choose the following team squad:

Goalkeeper: Ignatius of Loyola

Defenders: Thomas Aquinas, Saint Paul, Saint Peter, Mary Magdalene,

Midfielders: Teresa Benedicta of the Cross, Bonaventure, Francis of Assisi, Dominic of Osma

Forwards: Thérèse of Lisieux, Bruno of Cologne

3. We meet every Sunday at 7pm, after the student mass in St. Joseph's. Our meetings start with a supper where we introduce the topic of the meeting. The way we cover the topics can accommodate different formats. We have had biblical meditations, retreats, hiking trip, barbecues, presentations, and for the rest of the year we will plan to have more interesting activities. The group is for students and other young adults who are in the pursuit of knowledge and additionally want to pursue a better spiritual life while sharing their experiences with others.

Steven Quang Tran – NUK Unge voksne, Kristiansand

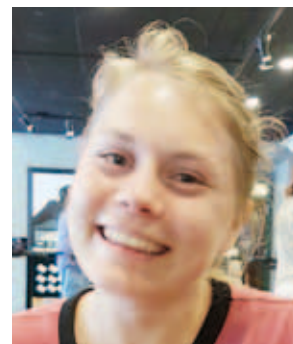

1. I løpet av hverdagen min blir det brukt mange forskjellige midler for å veilede meg mot et helligere liv. Det beste hjelpemidlet jeg kan få i løpet av en dag er menneskene omkring meg: familie, venner, lærere og prester. Når jeg har denne trygge sosiale sirkelen som er med på å løfte meg, er det lettere å få fokusert på meg selv og det personlige båndet jeg har med Gud. Jeg blir mer innviet til Gud og synder sjeldnere. Dermed blir veien min til å bli hellig lettere.

2. Min favoritthelgen er Olav II Haraldsson. Jeg har vært fascinert av historien om St. Olav helt siden jeg hørte om han for første gang på barneskolen. Det er spennende å vite hva en mann greide å oppnå i løpet av og etter hans levetid. Utbredelsen av katolisismen i Europa hadde ikke vært det samme uten han.

3. Unge Voksne Kristiansand pleier å møtes på kvelden annenhver søndag. Gruppen er med på å styrke troen blant studentene. Det er viktig å ikke la studiene ta overhånd, da er det fint å vite at man kan komme på samlinger med andre som deler samme tro.

Cecilie Terese Hansen – NUK Juventus, Tromsø

1. Mitt beste hjelpemiddel for å bli hellig er refleksjon. Når jeg ber i kirka, får jeg tid til å reflektere over uka som har vært, valg jeg har tatt og kjenne på om jeg er fornøyd med mine handlinger. Jeg kan videre tenke på tida fremover, om det er noen jeg kjenner jeg kan ta ekstra vare på eller situasjoner som kommer. Det hjelper også å snakke med andre om religion, dele erfaringer og tanker. Refleksjon med andre og meg selv er med på å utvikle min hellighet.

2. Da jeg valgte Monica som mitt konfirmasjonsnavn, leste jeg at Sta. Monica ble helgen for å be så mye for sønnen hennes, St. Augustin. Jeg liker at hun viser at man kan ha et liv som ikke er helt perfekt og fortsatt oppnå hellighet gjennom bønn. Hvis man vil ha noen til å gå i forbønn for seg, så er jo hun perfekt.

3. Vi møtes annenhver søndag, både i menighetslokalet og hjemme hos folk. Vi har det sosialt, hjelper til med kirkekaffen og ser frem til vaffelsalg under adventsaksjonen!

Isabel – Fides, Bergen

1. Min beste måte er å finne litt tid i løpet av dagen til kontemplasjon og tidebønnene. Jeg prøver å motta eukaristien daglig men det er vanskelig for meg på grunn av jobben eller fordi jeg er veldig trøtt og messen er ganske tidlig om morgenen. Men dette er også en fin måte å motivere meg til å gi litt ekstra av meg selv til Gud hver dag.

2. Min favoritthelgen er Sta. Katarina av Siena. Jeg er inspirert av hennes tekster, samt livet og karakteren hennes.

3. Vi treffes hver søndag kl. 19 etter messen på engelsk i St. Paul, men vi treffes av og til for å be sammen i løpet av uken også. Folk i gruppen er veldig engasjert og de kommer alltid med nye idéer og aktiviteter å gjøre sammen.

Julie-Helen Sandbrekken – NUK Aquinas - Stavanger Unge Voksne

1. Nestekjærlighet er det beste hjelpemidlet mitt i hverdagen – dele det man har, og tilby personer rundt seg hjelp og støtte.

2. Jeg valgte navnet Johanna til konfirmasjonen min, så favoritthelgen min er Johanna – Jeanne d'Arc, eller St. Julie Billiart, fordi hun ble født samme dato som meg.

3. Vi møtes to ganger i måneden: den andre tirsdagen i måneden med messe etterfulgt av åndelig tema, og ved slutten av hver måned for noe sosialt.

Abel Amar – Katolske studenter og unge voksne i Trondheim

1. Jeg er kanskje ikke så flink til å oppsøke hellighet som jeg burde være. Nå har jeg ikke akkurat én bestemt ting som hjelper meg, men jeg har flere småting som minner meg om troen. I lommeboka mi har jeg for eksempel et katolsk identitetskort som jeg fikk for et par år siden. Hver gang jeg åpner lommeboka mi, er det synlig. Der står blant annet hva vi katolikker er kalt til å gjøre i hverdagen.

2. St. Olav er min favoritthelgen. Personlig liker jeg St. Olav på grunn av troen, motet og arven han etterlot seg. St. Hallvard må også nevnes, Oslo-patrioten som jeg er.

3. Lokallaget vårt møtes to ganger i måneden, og er åpent for både studenter og andre unge voksne. Sjekk ut Facebook-gruppa vår for mer informasjon om aktivitetene våre.

Tekst: Hans August M. Wade
Foto: Claudio Coello og Carlo Crivelli,
Wikimedia Commons

HERRENS HUNDER: TO DOMINIKANER- HELGENER

Sankt Dominikus Guzman

■ Den hellige Dominikus (1170-1221) utrettet store ting i høymiddelalderen. Men menneskets hellighet kommer ikke av store bragder. Så hvordan ble Dominikus av Guzman en helgen? Hvordan fikk han del i Guds herlighet, der han ber for oss til tidenes ende?

Det er fem punkter i Dominikus' liv som peker frem mot herligheten. Det første er drømmen hans mor hadde mens hun bar Dominikus i magen; hun drømte at hennes ufødte barn var en hund med en fakkel i munnen, og etter fødselen satte den hele verden i brann. Guds plan for Dominikus (og for oss alle) var klar allerede i mors liv: «Før jeg formet deg i mors liv, kjente jeg deg, før du ble født, helliget jeg deg; til profet for folkeslagene satte jeg deg» (Jer 1,5).

Før Dominikus fant og forstod kallet sitt, måtte han forberede seg. Han jobbet intenst med studiene og forberedte kroppen og viljen sin gjennom bot, faste og bønn. Studier gjør mennesket ressurssterkt. Bot, faste og bønn gjør mennesket i stand til å lytte til Gud og tjene ham.

Dominikus fant kallet sitt på vei gjennom Sør-Frankrike. Han møtte albigensere, altså kjettere, som lærte at det fysiske og kroppslige er av djevelen. Etter en hel natt med diskusjon, gav en av albigenserne opp vranglæren sin og sluttet seg til Kirkens sannhet; dette

var Dominikus sitt kall – å irettesette kjetterne og gjenforene dem med Kirken, Kristi mystiske legeme.

Etterhvert grunnla Dominikus «prekebrødreordenen» (*Ordo fratrum Praedicatorum*), bedre kjent som dominikanerordenen, som skulle omvende kjetterne. For å gjøre en lang historie kort var det mer eller mindre suksessfullt – frem til himmelens dronning, Jomfru Maria, blandet seg inn.

Dominikus mottok rosenkransen personlig fra Jomfru Maria. Himmeldronningens bud om å meditere og preke over Jesu liv skilte denne rosenkransen

fra dens forløpene, og nettopp meditasjonene var det perfekte våpenet mot albigenserne negative syn på skapelsen – Gud blir menneske, dør for mennesket og oppstår til menneskets helliggjørelse.

Jeg håper at disse fem punktene både oppsummerer og inspirerer: morens drøm, forberedelsene, omfavnelsen av kallet, det helhjertede forsøket, og særlig det siste – mottakelsen og bruken av rosenkransen.

Hellige Dominikus, be for oss!
Vår Frue av rosenkransen, be for oss!

Sankt Thomas Aquinas

■ **Thomas Aquinas (1225-1274) var dominikanermunk i høymiddelalderen og foreleser ved universitetet i Paris. Både skriftene og livet hans vitner om ustanselig søken etter Gud.**

Aquinas-familien var adelig og tenkte at Thomas skulle bli abbed ved Monte Cassino, klosteret som sankt Benedikt grunnla, og kanskje etterhvert kardinal – en ærefull stilling, verdig Aquinas-navnet. Men da tenåringen Thomas under en forelesning i Napoli spurte «Hva er Gud?», var det tydelig at livet som benediktiner ikke var ideelt. Med sin nysgjerrighet og rasjonelle måte å nærme seg Gud på, passet han perfekt inn i en intellektuell orden, dominikanerordenen, som foreleste ved universitetet der Thomas studerte. Han lot seg rekruttere.

Thomas ble deretter kidnappet av sin familie og sperret inne i et tårn for at han skulle ta tilbake avgjørelsen. Brødrene hans sendte en vakker prostituert opp til rommet hans for å lokke ham til synd, men han falt ikke for fristelsen: med en brennende vedkubbe jaget han henne ut og tegnet et enormt kors på døren med vedkubben. Han ble holdt fanget i 15 måneder, og tilstedeværelsen hans var nok til at søsteren ble kristen og etterhvert nonne; antakeligvis var det hun som slapp ham fri.

Som dominikaner foreleste og skrev Thomas ved universitetet i Paris. Skriftene hans viser tydelig at man kan bruke intellektet for å nærme seg Gud, noe Vårherre selv bekreftet. Mot slutten av Thomas' liv talte Gud til ham og sa: «Du har skrevet godt om meg. Hva ønsker du i gjengjeld?» Han svarte: Non nisi te, Domine – «Ingenting hvis ikke deg, Herre.» Etter dette skrev Thomas aldri mer. «Alt jeg har skrevet virker som halm i forhold til det som er blitt åpenbart for meg», sa han.

Thomas trosset forventningene fra sin familie for å følge kallet sitt; han gav ikke etter for fristelsen, men kjempet for å være kysk; som akademiker søkte han Gud ustanselig og forenet tro og fornuft en gang for alle; da Vårherre tilbød ham belønning for arbeidet, ville Thomas bare ha ham alene. Thomas' liv handlet om Gud.

Hva handler vårt liv om?

Hellige Thomas, skytshelgen for gode prioriteringer, kyskhet og studenter, be for oss!

SANN LYKKE OG DE FIRE KARDINALDYDENE

Hva er meningen med livet? Kompendiet til *Den katolske kirkes katekisme* forteller oss at Gud skapte mennesket «for at det kunne ha del i hans salige liv» (nr. 1). Å være salig blir ofte brukt som synonym til å være hellig, men det betyr egentlig å være lykkelig (på latin: *beatitudo*). Vi er alle kalt til å bli hellige, men visste du

Aristoteles identifiserte dette målet med *lykke*, men det kan være misvisende. I dag tenker man ofte på lykke som en psykisk tilstand, en følelse av glede som kommer og går. Jeg kommer derimot til å bruke ordet synonymt med å være «vellykket» som menneske. Hvis man forstår ordet slik, gir det mening å si at Jesus på

dette synet ikke kan oppnås i vårt jordiske liv (med mindre Gud spesielt åpenbarer det for oss), bør vi leve på en måte som bringer oss nærmere saligheten.

«Det gode liv» innebærer å leve i henhold til dydene, definert i katekismen som grunnfestede holdninger eller faste innstil-

Å være vellykket vil si å realisere sin gudgitte natur, å bli fullt menneskelig, å leve det gode liv.

at dette innebærer å bli lykkelig i ordets rette forstand? For å oppnå sann lykke – i dette livet så vel som i det neste – er det nødvendig å utvikle visse dyder i sjelen.

Bibelen forteller oss at Gud «skapte mennesket i begynnelsen og stilte det fritt til å velge» (Sir 15,14). All menneskelig handling innebærer valg, men hvorfor tar vi de valgene vi gjør? Den greske filosofen Aristoteles (384-322 f.Kr.) skrev at vi alltid handler for å oppnå ett eller annet mål. Alle målene våre peker fremover mot ett overordnet mål, som er målet for menneskelivet i sin helhet.

korset var lykkelig – til tross for sine lidelser.

Å være vellykket på denne måten vil si å realisere sin gudgitte natur, å bli fullt menneskelig, å leve det gode liv. Vi må huske på Jesu ord: «Jeg er kommet for at dere skal ha liv og overflod» (Joh 10,10). Det er også dette som menes med å være *salig*, som i de ni saligprisningene: «Salige er de rene av hjertet, for de skal se Gud» (Matt 5,8). Å se Gud – dette er menneskelivets endelige mål; lykken og saligheten består i å skue det som Kirken kaller «det salige syn» (*Den katolske kirkes katekisme*, nr. 1028). Selv om

linger som «styrer våre handlinger og gjør det lett å føre et moralsk godt liv» (nr. 1804). En dyd (på latin: *virtus*) er et karaktertrekk eller en egenskap ved sjelen som gjør oss disponert til å handle på riktig måte. Som kristne er vi godt kjent med de tre overnaturlige eller «teologale» dydene, som Paulus skriver om: «tro, håp og kjærlighet» (1 Kor 13,13). Disse dydene inngytes i den troendes sjel ved dåpen, av Guds nåde. I tillegg finnes det fire naturlige «kardinaldyder»: klokskap, rettferdighet, mot og måtehold – også kalt sindighet. Betegnelsen kommer fra det latinske ordet *cardo*, som

betyr «hengsel»; kardinaldydene er de fire store som alle andre dyder dreier seg rundt og avhenger av.

Til forskjell fra tro, håp og kjærlighet – som er «inngytte» dyder – må alle de naturlige dydene erverves gjennom

handling. Dyder er gode vaner, og dannes ved at man utfører gode gjerninger igjen og igjen. Aristoteles skriver i *Den nikomakiske etikk* at «det vi må lære før vi kan gjøre det, det lærer vi ved at vi gjør det. Man blir for eksempel byggmester ved å bygge og sitarspiller ved å

spille sitar; likeså blir vi rettferdige ved å handle rettferdig, og besindige og modige ved å handle besindig og modig» (1103a-b). Men dette tar tid, og er slett ikke gjort i en håndvending: «For én svale gjør ingen sommer», og «likeså gjør én dag eller en kort tid

En dydig person handler på rett måte, på rett sted og til rett tid; ikke for lite, men heller ikke for mye.

heller ikke mennesket salig og lykkelig» (1098a). Menneskets saliggjøring kan altså være en langvarig prosess.

Både Aristoteles og hans største filosofiske etterkommer, den hellige Thomas Aquinas (1225-1274), definerte hver dyd som en «gyllen middelvei» mellom to ytterpunkter. En dydig person handler på rett måte, på rett sted og til rett tid; ikke for lite, men heller ikke for mye. Hvert av disse to ytterpunktene – mangel og overdrivelse – utgjør en last (på latin: *vitium*), eller en dårlig vane som dannes ved at man utfører onde gjerninger over tid. Mens en dydig person har lett for å handle i tråd med naturloven og Guds bud, og finner glede i det, vil det være vanskelig for en lastefull person å handle riktig i alle situasjoner – selv om det kan la seg gjøre, med tilstrekkelig viljestyrke. Gammel vane er vond å vende, men «for Gud er alt mulig» (Matt 19,26).

1. Klokskap

Den katolske kirkes katekisme definerer klokskap (på latin: *prudentia*) som «den dyd som

gjør den praktiske fornuft skikket til, under alle omstendigheter, å skjelne vårt sanne gode og å velge de rette midler til å oppnå det» (nr. 1806). Klokskap er den viktigste av alle kardinaldydene, og har blitt beskrevet som dydenes kusk eller vognfører fordi den styrer og gir retning til de andre dydene. Vi leser at «den kloke gir akt på sine skritt» (Ordsp 14,15), og klokskap handler om å styre seg selv slik at man tar de rette valgene i konkrete situasjoner. Det er også viktig for alle som har lederansvar. *Råd* – én av Den Hellige Ånds syv gaver – svarer til denne dyden.

Som et resultat av syndefallet er sjelen merket med arvesynd og *konkupisens*, som betyr at våre lyster og begjær er som tøylesløse hester. Ifølge naturen skal fornuften styre de andre delene av sjelen som en rettferdig konge, forutsatt at den har kunnskap om hva som er rett og galt. Men «kjøttets begjær står imot Ånden, og Åndens begjær står imot kjøttet» (Gal 5,17). Når vi ikke handler slik vi bør, skyldes det ofte en mangel på klokskap som utgjør lasten tankeløshet.

Dyden må nødvendigvis være klok; den som synder, handler uklokt og i strid med fornuften. Men det finnes også en lastefull overdrivelse av klokskap, nemlig ubeslutsomhet – det vil si å nøle for lenge med å ta et valg, slik at man blir handlingslammet.

2. Rettferdighet

Katekismen definerer rettferdighet (på latin: *justitia*) som «den moraldyd som består i varig og fast vilje til å gi Gud og nesten det som tilkommer dem» (nr. 1807). Rettferdighet handler om plikter – det du skylder din neste – og rettigheter – det du har krav på fra din neste. For eksempel har du en plikt til å betale gjelden din, eller gi tilbake noe du har lånt. Å dømme rettferdig betyr å dømme likt for likt, uten hensyn til irrelevante forskjeller: «Du skal ikke holde med noen fordi han er fattig, og ikke gi noen rett fordi han er mektig» (3 Mos 19,15). Blant undervariantene av rettferdighet er «religionsdyd» eller fromhet (på latin: *pietas*), som innebærer å gi Gud det som tilkommer ham i alle tilfeller, og fedrelandskjærlighet.

Det finnes mange ulike former for lastefull urettferdighet, men alle kjennetegnes ved at man tar noe som tilkommer en annen – eller holder det tilbake fra dem. Mord, lemlestelse, tyveri, løgn og bedrag er eksempler på dette. Misunnelse, å begjære noe som tilkommer sin neste, er også en synd mot rettferdigheten. Og siden fromheten innebærer å gi tilbedelse, takknemlighet og bønn til Gud, er det en synd mot den å drive med avgudsdyrkelse, blasfemi og helligbrøde. Vi pleier ikke å tenke at for mye rettferdighet er en last, men det finnes en lastefull og «fariseisk» form for rettferdighet som skryter høyt av sine gode gjerninger: «Jeg faster to ganger i uken og gir tiende av alt jeg tjener» (Luk 18,12).

3. Mot

Katekismen definerer mot (på latin: *fortitudo*) som «den moraldyd som under vanskeligheter sørger for fasthet og utholdenhet i å søke det gode» (nr. 1808). Mot gir oss den styrken vi trenger til å stå for det som er rett, selv i møte med fristelser og prøvelser som vekker frykt. Se for deg

en soldat som blir på sin post, selv når han blir angrepet av fienden og kjenner en impuls til å flykte – eller kristne martyrer som holder ut selv de mest intense forfølgelser. Når det gjelder sistnevnte, er det visse tilfeller hvor *overnaturlig* mot er nødvendig. Det får vi gjennom *styrke*, som er én av Den Hellige Ånds gaver: «Herren er min styrke» (Jes 12,2). I siste instans må den modige være forberedt til å ofre sitt eget liv for det godes skyld.

Vi tenker ofte på vrede som en synd, men en viss grad av rettferdig harme kan være nødvendig for å handle på en modig måte – for eksempel da Jesus «gikk inn på tempelplassen og jaget ut alle dem som solgte og kjøpte der» (Matt 21,12). Feighet er en lastefull mangel på mot, og det inkluderer også at man lar seg trække på som en dørmatte. Det andre lastefulle ytterpunktet er dumdristighet, som vil si å gi seg i kast med en farlig situasjon uten noe rimelig håp om å lykkes. Mot er ikke det samme som å være *fryktløs*; frykt er en naturlig reaksjon på farlige situasjoner, og en mangel på frykt kan faktisk være et tegn

på dumdristighet.

4. Måtehold

Katekismen definerer måtehold (på latin: *temperantia*) som «den moraldyd som holder trangen til forlystelse i tømme og sørger for likevekt i bruken av skapte goder» (nr. 1809). Måtehold er det samme som moderasjon og handler om å kunne si nei, ikke bare til onde ting, men også til for mye av det gode: «La deg ikke lede av ditt begjær, men hold din lidenskap i tømme» (Sir 18,30). Undervarianter av måtehold inkluderer kyskheter – å leve i tråd med sitt kall som gift eller ugift – og ydmykhet, det vil si en riktig forståelse av sin plass i Guds skaperorden. De gnostiske kjetterne og enkelte «puritanske» kristne har sett på mat, drikke og sex som nødvendige onder, men disse tingene er *gode* – forutsatt at vi bruker dem på riktig måte.

Laster i strid med måtehold inkluderer fråtseri, som ikke bare handler om å spise for mye, men også å spise på feil måte – for eksempel uten at man ber bordbønn først – eller på feil tidspunkt. Vi må ikke la

oss bli styrt av maten, lik de som «har magen til gud» (Fil 3,19). Det er en alvorlig synd mot måteholdet å drikke seg full, eller å bruke narkotika.

Det samme er alle slags seksuelle synder. På den annen side må vi passe oss for en blodfattig puritanisme som pålegger mennesket en altfor

streng askese. Paulus skriver om «løgnaktige hyklere» som «forbyr folk å gifte seg og krever avhold fra mat, den som Gud har skapt» (1 Tim 4,2-3).

DE 4 KARDINALDYDER

FASADEN TIL BERGEN TINGHUS PRYDES AV FIRE MONUMENTALE SKULPTURER KALT KARDINALDYDENE SOM SYMBOLISERER MÅNESKENES VIKTIGSTE DYDER ELLER EGENSKAPER - VISDOMMEN, RETTFERDIGHETEN, MÅTEHOLDET OG STYRKEN. SKULPTURENE ER LAGET AV DE NORSKE KUNSTNERENE STEINUS FREDRIKSEN (1902 - 1977) OG NICOLAI SCHIØLL (1901 - 1984). EGIL REIMERS (1878 - 1946) ER ARKITEKTEN BAK TINGHUSET (1933) OG SKULPTURENE ER EN VIKTIG DEL AV FASADEN FOR Å GI INNGANGSPARTIET TYNGDE OG AUTORITET.

VISDOMMEN
- FLANGE OG BOK

RETFERDIGHETEN
- SVERD OG BOK

MÅTEHOLDET
- VINKARBE

STYRKEN
- SØLE

NU AKTIVITETS FOR UNGE

Adventsaksjonen

For alle som vil gjøre en nestekjærlig innsats for andre mennesker. Tema for aksjonen er "Yrkesopplæring av ungdom i Colombia for inntekt og fred".

Sted: Hele Norge!

30. november - 23. desember

Landsmøte

Arrangementet er rettet til lokallagsledere, barne- og ungdomskontakter, utvalg, redaksjoner, funksjonærer og gjester. Det er her alle de viktige avgjørelsene tas!

Sted: Mariaholm

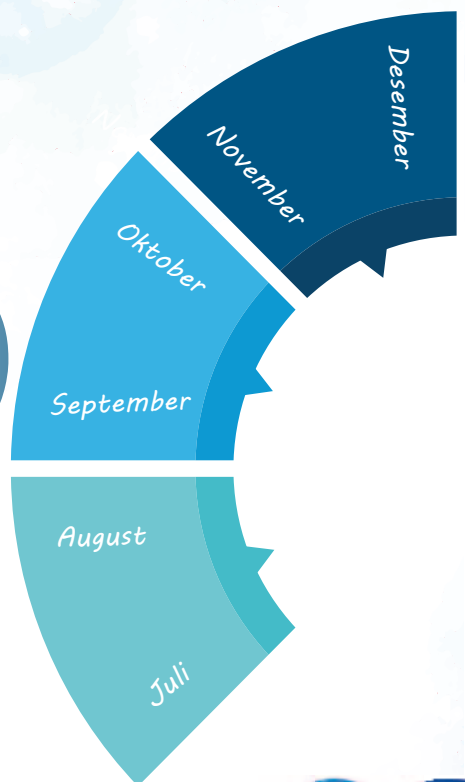
08. - 10. september

Pilegrimstur

På turen vil du oppleve alt fra gode samtaler, tid til refleksjon og bønn omgitt av vakker, norsk natur, latter og sosialt samvær, tunge motbakker, velfortjente pauser, skog, fjell, elver, beitende kyr og sauer og kanskje en vill moskus, om du er ekstra heldig.

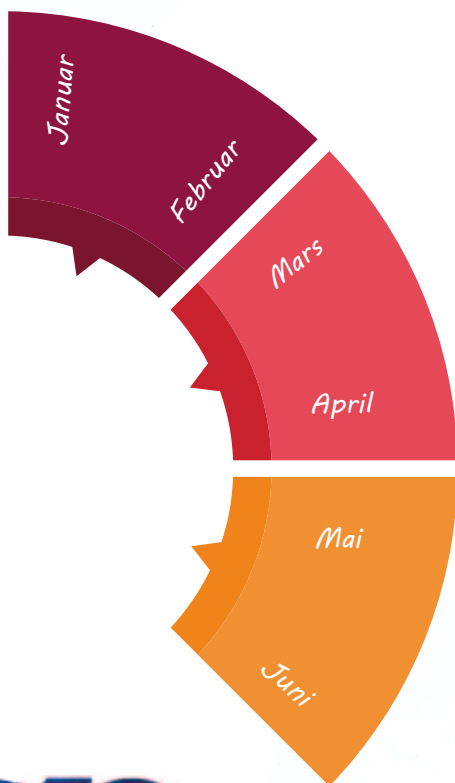
Sted: Pilgrimsleden og Trondheim

22. juli - 29. juli

20

VOKS SKALENDER FOR VOKSNE

2019

Verdensungdomsdagene (VUD)

På WYD møter man mange forskjellige kulturer, blir kjent med hverandres hverdags- og trosliv, og ikke minst er man samlet i bønn i et stort, verdensomspennende fellesskap.

Sted: Panama

14. januar - 30. januar

18+HELG

Helgen er for alle som ønsker å vokse i troen, både de som føler at de er godt på vei og de som føler at de har langt igjen. Vi gleder oss til å treffe både kjente og nye fjes!

Sted: Voss

1. februar - 3. februar

Dugnadshelg

Vil du gjøre en innsats for vår kjære leirsted?

Meld deg på Dugnadshelg! Helgen er gratis!

Sted: Mariaholm

3. mai - 5. mai

www.freenik.com

THOMAS AQUINAS OM KIRKENS HELLIGHET

■ Hver søndag bekjenner vi vår tro på «én, hellig, katolsk og apostolisk kirke». Disse sies å være Kirkens fire vesentlige kjennetegn, men til tider kan vi begynne å tvile på om Kirken virkelig fortjener å bli kalt «hellig». Den hellige Thomas Aquinas (1225-1274) forklarte hva det vil si at Kirken er hellig i sin katekese om trosbekjennelsen, som jeg har oversatt et lite utdrag fra.

På samme måte som vi har kirkevigselse med olje, blir også de troende salvet med en åndelig olje for å bli helliggjort. Ellers ville de ikke ha vært kristne, for Kristus er det samme som Den salvede.

Når det gjelder det andre kjennetegnet, hellighet, må det gjøres kjent at det faktisk finnes en annen forsamling, men den består av onde mennesker: «Jeg hater forsamlingen av voldsmenn» (Sal 26,5). Denne er ond, men Kristi kirke er hellig: «For Guds tempel er hellig, og dette tempelet er dere» (1 Kor 3,17). Derfor sier vi «Den hellige kirke».

De troende i denne kirke blir helliggjort på grunn av fire ting:

(1) På samme måte som en kirke blir fysisk rensert når den innvies, blir også de troende tvettet i Kristi blod: «Jesus Kristus (...) har elsket oss og har fridd oss fra våre synder med sitt blod» (Åp 1,5). Og: «Derfor led (...) Jesus utenfor porten, for å hellige folket ved sitt eget blod» (Hebr 13,12).

(2) På samme måte som vi har kirkevigselse med olje, blir også de troende salvet med en åndelig olje for å bli hel-

liggjort. Ellers ville de ikke ha vært kristne, for Kristus er det samme som Den salvede. Denne salvingen er Den Hellige Ånds nåde: «Gud er den som grunnfester både oss og dere i Kristus, og som har salvet oss» (2 Kor 1,21). Og: «Dere er gjort hellige (...) i Herren Jesu Kristi navn» (1 Kor 6,11).

(3) De troende blir helliggjort på grunn av Treenigheten som bor i Kirken. For hvor enn Gud bor, er det et hellig sted:

«Stedet du står på, er hellig» (Jos 5,15). Og: «Ditt hus skal være hellig gjennom alle tider, Herre» (Sal 93,5).

(4) Til sist blir de troende helliggjort fordi Guds navn påkalles i

Kirken: «Du er midt iblant oss, Herre, navnet ditt er nevnt over oss. Gå ikke fra oss!» (Jer 14,9).

Når vi først er blitt helliggjort, la oss vokte oss slik at vi ikke med

synd besudler vår sjel, som er Guds tempel: «Vet dere ikke at dere er Guds tempel, og at Guds Ånd bor i dere? Dersom noen ødelegger Guds tempel, skal Gud ødelegge ham» (1 Kor 3,16-17).

Tekst: Sebastian Peter S. Thoresen

Foto: Wikimedia Commons

■ Øyvind har skrevet kort om dydene og den sanne lykke. Jeg ønsker å bygge videre på hans tekst, og reflektere kort over hvordan vi kan se på Jesu mot gjennom noen scener i hans liv.

Som kristne er vi kalt til å gi menneskene en forsmak på Guds rike, og føre dem tilbake til Faderen.

Jeg håper at gjennom å meditere over disse episodene i hans liv, kan vi som kristne bli stadig mer i stand til å utrette Faderens vilje for oss, fylles av Ånden og frimodig bekjenne at Jesus Kristus er Herre (Fil 2,11).

Mot er, ifølge katekismens avsnitt 1808, den moraldyd som under vanskeligheter sørger for fasthet og utholdenhet i å søke det gode. Den styrker beslutningen om å stå imot fristelser og overvinne hindringer i morallivet. Motets dyd setter i stand til å overvinne frykt, ja, dødsfrykt, og til å utstå prøvelser og forfølgelser. Den setter i stand til å gi avkall på sitt liv og ofre det for en rettfærdig saks skyld.

La oss nå se hvordan Jesus virkelig er modig på alle disse måtene.

Å stå imot fristelser

For å forberede seg til sitt virke, dro Jesus førti dager ut i ørkenen for å faste og bli fristet av djevelen (Matt 4,1). Satan prøver først å friste ham gjennom sulten. Hvor ofte har ikke noe så enkelt som å være sulten nærmest forført oss til å gjøre noe udydig, og gjort oss umåteholdne? Jesus, gjennom sitt mot, lar ikke engang førti dagers sult påvirke ham til å gi sitt ja til Motstanderen. Når ikke det fungerer, vil djevelen sette ham på prøve ved å sitere Skriften. Hvor ofte kan vi ikke sitere Bibelen til oss selv for å rettfærdiggjøre noe ondt? Hvis selv Jesus lagde seg en svøpe og jagde ut pengevekslerne, sier i hvert fall jeg til meg selv, da kan også jeg tillate meg selv å bli fryktelig sint på noe jeg ser er galt. Jeg gir meg selv påskudd for å handle etter min egen vilje, og den sammenfaller dessverre altfor sjelden med Guds. Men Jesus lar seg

ikke lure når den onde peker på Skriften. I ørkenen ble Jesus tilbudt all verdens rikdom, men avviste disse bestikkelsene med hånden (Jes 33,15). Han visste at alt dette skulle skje, men vek ikke ett sekund fra den stien Gud Fader hadde lagt opp for ham. Det er så lett å la seg føre med av denne verdens strøm, å følge med på mange tomme ting og se vekk fra de tingene som er der oppe (Kol 3,1-5).

Å overvinne frykt, prøvelser og forfølgelser

Hvor mye er vi egentlig villige til å lide for vår tro og Jesu etterfølgelse? For min egen del lar jeg ofte små kommentarer gå inn på meg, men Jesus ble pisket så mange ganger loven tillot. Jeg har aldri måttet lide piskeslag, men jeg har latt småting hindre meg fra å følge Gud. Frelseren derimot, lot

Hvor mye er vi egentlig villige til å lide for vår tro og Jesu etterfølgelse?

ingenting stå mellom ham og hans kall. På veien til Golgata bar han sitt eget mordvåpen, og lot ikke det hindre ham i å trøste Jerusalems kvinner. Jeg lar ofte mine egne bekymringer komme i veien for å trøste og hjelpe min neste. Den minste prøvelse jeg opplever er ingenting mot det Jesus måtte lide seg igjennom, men jeg stanses likevel av dem.

Jesus visste at han måtte gjennom tortur og korsfestelse, og han kunne ha valgt ikke å gjennomføre sitt kall. I Getsemane var han så full av dødsangst og frykt at han svettet blod (Luk 22,44). Likevel ba han om at Faderens vilje måtte skje. Han overvant en frykt jeg ikke engang har kunnet kjenne på, fordi jeg lever et så beskyttet og rolig liv i Norge.

Å gi avkall på sitt liv for en rettfærdig saks skyld

Jesus så Meningen, Guds vilje, i det han var satt på jorden til å gjøre og det han måtte lide. Iblant krever Herren at vi gjør noe stort, nærmest absurd stort. I livets store valg må vi handle med mannsmot. Det å fri til noen eller avgi religiøse løfter er å kaste seg uti de tusen favners dyp. Det blir for

dumt å forestille seg at det finnes noe alternativ vi kan velge som fører til et lett liv, men vi er ikke kalt til det lettvinne popkorn og Netflix-livet heller. Som kristne er vi kalt til å gi menneskene en forsmak på Guds rike, og føre dem tilbake til Faderen. Vårt forbilde, Jesus, viser seg som det modigste av alle mennesker. Han gav avkall

på sitt eget liv. Han sa: «Den som prøver å sikre sitt liv, skal miste det. Men den som mister det, skal vinne det» (Luk 17,33). La oss lytte til Guds røst og ikke forherde våre hjerter (Sal 95,7-8). La oss da være kristne med livet som innsats, og følge han som ble lydlig inntil døden, ja, døden på et kors. Hvem kan si at de har gjort noe dristigere?

JORDAN PETERSON: EN PROFET FOR VERDSLIG HELLIGHET

Tekst: Odin Fredrik Rustad

Foto: Gage Skidmore,

Wikimedia Commons

Likesom Moses har Jordan B. Peterson i seg en spesielt lett-antennelig, rettferdig harme for alt som likner gullkalver, avguder, og mer spesielt om vi snakker om dem av det mer åndelige slaget. Han behøver aldri å bes to ganger for med sin skarpt insisterende stemme av en hyrdestav å gå i gang med å raske sammen vår tids avguder i flokk, og like bestemt som rituelt å slakte dem én etter én på en gitt scene langs sitt løpende bånd av verdensturneer. Med en umettelig sans for synet av våre gullkalvers blod i strie strømmer, kombinert med en villighet til å tale høyt og skarpt om at noen overlevelsesmetoder er bedre enn andre i møte med den ørkenvandringen som livet på mange måter er, har Jordan Peterson etablert seg som alt det din standard vestlige hedning vil finne støtende, nemlig en hyrde av profetisk kaliber som forkynner den fordringsfulle fromheten som skjærer til benet av vår menneskelighet.

Dr. Jordan B. Peterson underviser i klinisk psykologi ved University of Toronto i Canada, hvorfra forelesningene hans er blitt lastet opp til YouTube, og der uventet fått et inter-

nasjonalt millionpublikum. I ettertid kan man kanskje si at det på ingen måte bør være sjokkerende at en person som i dag er blitt en offentlig intellektuell på den internasjonale scenen nettopp har bakgrunn i klinisk psykologi. Gjennom sitt praktiske arbeid har han nemlig fått en svært dyp og bred erfaring med hva slags sjelelige og mentale sykdommer våre vestlige samfunn avler frem.

Ved hjelp av denne erfaringen prøver Peterson å komme nærmere en forståelse av hva det er som danner og opprettholder menneskets lykke – lykke, i dyp sjelelig forstand. Det relevante for Petersons arbeid har så handlet om å søke, i personlig møte med dypt trengende mennesker, å overlevere visdom i sin praktiserte form: *dyd*. Jeg ønsker ikke å gå inn på noen akademisk utbrodering av hva dyd er, utover å konstatere at det er visdom i praktisert form, og at dyd er hellighet på verdslig vis.

Peterson er blitt svært kjent for de mange hissige ordene som diverse kulturradikalere i liberale media har hatt å si om ham og hans innflytelse, både gjennom YouTube og hans

seneste bok, *12 regler for livet*. Men mer enn noe han noen gang skal ha sagt eller ment, er nok det mest provoserende ved denne mannen den holdningen han tar til problemene han ser i vårt samfunn. Og at han nettopp våger å anse disse problemene som *problemer*, og derfor som gjenstand for løsningsorientert tenkning – i stedet for å skyldte på maktstrukturer som feminisismens patriarkat eller progressivismens «hvite privilegium», som er enkle (og farlige) løsninger på komplekse og dype problemer som har langt mere med vårt mentale og sjelelige liv å gjøre enn hvilke sosialpolitiske oppfatninger du har og hvilke progressive avguder du tilber.

På spørsmål fra en av sine tilhengere svarer Peterson – veldig typisk for sin tilnæringsmåte – om hvorvidt det er galt å onanere og/eller å se på porno: «Vel, tenk deg om. Har du noensinne følt deg bra eller bedre etterpå, følt at du hjelper deg selv, oppnår noe?» Peterson forsøker på ingen måte å gi noe anerkjennende nikk til vår tids fremherskende nihilisme, som later hardt som om vi kan tilskrive en hvilken som helst mening vi måtte øn-

Petersons arbeid har handlet om å søke å overlevere visdom i sin praktiserte form: dyd.

”

ske til alle tenkelige handlinger – at det er vi som definerer våre handlinger og ikke motsatt –, og at ingenting skal stilles spørsmål ved eller hindres, med mindre det er noe som direkte går utover noen andre. Det er i dette fantasiuniverset at det er blitt til synden over alle synder spesielt å ha en katolsk, universell og dogmatisk rettledet tro, som vi har.

Jeg prøver ikke, og bør ikke prøve, å sette likhetstegn mellom vår overnaturlige tro på den treenige Gud og Petersons sannhetssøkende og modige virke. Men det han gjør er like fullt å rydde veien, om ikke direkte for Kristus, så i hvert fall for kristen tro, når han på denne måten avviser likegyldighetens tankeregime – også forkynt som «toleranse» – og

ber sine tilhengere om aktivt å gripe til mental handling. Han ber dem om å søke ut den sanne mening i hvilke handlinger man gjør seg selv ansvarlig for å ha utført, og hvilke man blir ved eller slutter å utføre – et mentalt arbeid som forbereder, og liketil er fordret av omsorg for, ens gudegitte sjel. Petersons aldri unnskyldende forpliktelse på å søke det som

i sannhet er godt for mennesket, og å forkynne dyden som veien til verdslig lykke – ofte uttrykkelig i motsetning til de altfor innflytelsesrike og proporsjonalt vanvittige teoriene

hver eneste én av Petersons omvendte fra meningsløsheten mister kulturradikalernes prosjekt en rekrutt. Og derfor hates han som djevelen. Det er imidlertid langt fra før-

ge levde liv under kulturradikalismens yngre velmaktstid.

Selv om det er opplysende, forblir slike belysninger av det kulturradikale prosjektet

Det han gjør er å rydde veien, om ikke direkte for Kristus, så i hvert fall for kristen tro.

til tidligere nevnte feminister og progressive – har gjort ham fortjent til tittelen som disses fiende nummer én. Hvordan? Hvorfor?

Til bakgrunns melodien av hans mildt irriterende, innstendige og skarpe stemme som kommanderer sine tilhengere om å «re opp sengen og rydde værelset om morgenen», har hans forelesninger om meningen i vår sivilisasjons mytiske språkverden og fortellinger, hvor han plasserer Bibelen i førersetet, omvendt et uant antall unge – menn især – til å tro at ens egen personlige dydighet har kraften i seg til å gjøre lykkelig. Det er ensbetydende med en udelt avvisning av all form for maktsøkende hedendom, om det er nytelses-sykt karrierejag eller politisk-revolusjonære ambisjoner. For

ste gang vår kulturkrets har latt seg sjokkerte av beskrivelser av hva som har fulgt og stadig følger i kjølvannet av kulturradikalismens prosjekt med å kullkaste alle tradisjoner, og familieverdier spesielt. I sommer måtte mange gamle sekstiåttre i Danmark igjen late som at de ble overrasket da Weekendavisen gravde opp hvilke professorer og kulturradikale ledestjerner som, langt frem mot vår samtid, hadde gått militant inn for at incest ikke bare bør være lov, men at det er naturlig og godt – mødre bør ha sex med sine sønner, ble det spesielt argumentert for. I Norge skapte forfatteren Kaj Skagen tilsvarende skandale med sin roman, *Bazarovs barn*, og Michel Houellebecq i Frankrike med sin roman, *De grunnleggende bestanddelene*, som begge skildrer det virkeli-

kun blaff å regne i lys av dets fortsatte og ufortrødne gang. Pedofilien fant man ut var uhenksomstøtende og for radikal for sin tid, og man har siden funnet nye – mer effektive – måter å føre prosjektet fremad på. En rekke avsløringer av hvilken sykdom for menneskeheten kulturradikalismen er, har ikke vært dødelig kraft – diagnosen og sykkeligheten kan konstateres, men morsvevet består. Det er her Jordan Peterson anno 2018 har endevendt et inntil nylig rigget spill, og tilbyr oss, unge voksne spesielt, et mentalt og noe åndelig alternativ til antikristelig hedendom ved å holde frem på sin YouTube-klippe et budskap så absolutt nær sann hellighet som det er mulig å komme.

Til Guds større ære.

ABORTDEBATTEN OG KLISJEENES TYRANNI

Tekst: Sivert Thomas Ellingsen

Foto: Eugène Delacroix,
John Erling Blad,
Nationaal Archief
Wikimedia Commons

■ **«Abort må debatteres uten truende pekefinger og religiøse overbevisninger». Sånn begynner et nylig Si;D-meningsinnlegg i *Aftenposten* av Anne Sofie Rønnfeldt. En annen ting abortdebatten kunne klart seg fint uten, er de mange klisjeene, sirkelargumentene og intetsigende parolene som abortforkjempere har gjentatt til det kjedsommelige i flere tiår, og som også kommer som perler på en snor i Rønnfeldts innlegg.**

Forstå meg rett, jeg har ikke valgt ut Rønnfeldt som hakkekylling fordi hennes bidrag til debatten er spesielt dårlig, men nettopp fordi det er så *typisk*. Og forstå meg rett, vi abortmotstandere er på ingen måter immune mot dårlige argumenter. Men det er abortforkjemperne som er på det de selv ofte kaller «rett side av historien». De har vunnet idé- og kulturkrigen, og derfor er utfallet av alle fremtidige politiske slag gitt på forhånd, for politikk

er videreføringen av teologi og moralfilosofi gjennom andre midler. Dårlige argumenter finnes på begge sider, men de dårlige argumentene for abort har større innflytelse, og fortjener strengere kritikk.

Så, hva er det som er så galt med «truende pekefinger og religiøse overbevisninger»? Problemet Rønnfeldt har med «[fleres] måte å delta i abortdebatten på», skriver hun, «er at de påberoper seg retten til å ta valg på vegne av andre». Litt senere, i en variasjon over samme tema, skriver hun at «Bognøys løsning er tvang. Det er en løsning jeg ikke mener hører hjemme i 2018». Enda senere skriver hun at hun «[ikke finner meg i] at andre forteller meg hva som er best for meg, hva de synes er riktig av meg å gjøre», før hun avslutter med slagteren «få fingrene vekk fra kroppen min».

I det nåværende året skal vi altså ikke fortelle andre hva de burde gjøre, enda mindre tvinge dem til å gjøre det – kort sagt, vi skal ikke hytte med pekefingeren. Men gjelder dette *alle* pekefinger? Er det alltid feil å ta valg på andres vegne? Er det aldri greit å fortelle andre

hva som er best for dem? Det kan ikke stemme. Alle lover er tvang, og alle lovgivere tar valg på andres vegne. Når jeg forteller deg at det er moralsk galt å drepe og stjele, forteller jeg deg at det ikke er riktig av deg (eller noen andre) å drepe og stjele. Når norsk lov forbyr drap og tyveri, velger den bort drap og tyveri på alle nordmenns vegne. Og når myndighetene håndhever disse lovene, forsøker de å tvinge oss til å ikke drepe eller stjele. Vi har loven og staten fordi vi ikke er moralsk fullkomne guddommer, og derfor av og til må tvinges til å gjøre det riktige. Å gjøre det riktige under tvang er selvsagt ikke like bra som å gjøre det riktige av egen fri vilje, men det er vanligvis mye bedre enn å gjøre det gale.

Rønnfeldt må altså gå med på at noen pekefinger er OK, i hvert fall med mindre hun er anarkist og moralsk nihilist – eller med mindre hun tror hun er en av de fullkomne guddommene jeg nevnte ovenfor. Men hvis bare noen pekefinger er uakseptable, hvordan vet vi at et forbud mot abort er en pekefinger av den uakseptable sorten? Hva slags relevant forskjell finnes det mellom et

forbud mot abort og (for eksempel) et forbud mot drap? Disse spørsmålene blir ekstra prekære hvis abortmotstanderen har rett i at abort er drap – at fosteret har akkurat samme grunnleggende moralske rettigheter som deg og meg, på akkurat samme grunnlag, og derfor også burde ha samme juridiske rettigheter. I lys av dette gir det ingen mening å si at abortmotstanderne gjerne må tale sin sak, men for all del ikke hytte med pekefingeren. Det er jevngodt med å si at du gjerne må late som om du er abortmotstander, så lenge du ikke tar din egen abortmotstand på alvor eller gjør ordentlige forsøk på å få gjennomslag for den.

Det var pekefingerene; hva så med de religiøse overbevisningene? Rønnfeldt forklarer aldri hvorfor religiøse overbevisninger ikke hører hjemme i abortdebatten (og da antagelig heller ikke i andre politiske eller moralske debatter). Her ser vi allikevel konturene av nok en floskel: at abortmotstand er «religiøst», hva nå enn det betyr, og derfor ikke bør ha noen innvirkning på politikken. Kort sagt: Vær gjerne imot abort, men ikke prøv å tvinge denne

religiøse moralen på andre.

Påstanden om at abortmotstand er «religiøst» er vanskelig å kjenne seg igjen i om man har lest moralfilosofien som har blitt skrevet om emnet.

femte og syvende bud, uten at det følger av dette at en motvilje mot drap og tyveri ikke hører hjemme i politikken.

For argumentets skyld, la oss allikevel gå med på at abort-

krig. Vel, kanskje (eller egentlig ikke, men det er en annen artikkel), men denslags fører også til avskaffelsen av slaveri.

Rønnfeldt er åpenbart ikke dum, så hvordan i all verden

Er det alltid feil å ta valg på andres vegne? Er det aldri greit å fortelle andre hva som er best for dem?

Abortmotstanderne man finner i denne litteraturen – folk som Don Marquis, Chris Kaczor og Mary Ann Glendon – er ofte ikketroende, og unngår nesten alltid å henvise til hellige menn eller hellige bøker når de argumenterer for hvorfor abort er galt. De fører sin sak allmenntetisk, akkurat som sine meningsmotstandere. Abortmotstand er altså ikke religiøst i den forstand at det *bare* kan begrunnes gjennom en religiøs åpenbaring. Men kanskje er det religiøst i den forstand at det *kan* bli begrunnet på den måten, og ofte blir det? Ja, kanskje det, men dette gjelder så godt som alle moralske synspunkter. At det er galt å drepe og stjele, kan for eksempel begrunnes med det

motstand er «religiøst» – at å være abortmotstander er å blande religion og politikk. Hvorfor skulle det være et argument mot abortmotstand? Hva er det som er så ille med å blande religion og politikk? Det er en selvfølge og en uunngåelighet at politikere og velgere handler på grunn av sine oppfatninger, så hvorfor skulle de ikke få lov til å handle på grunn av sine *religiøse* oppfatninger? Vanligvis er det bra å ta høyde for alle tilgjengelige fakta når man tar politiske beslutninger, så hvis religiøse fakta er fakta, hvorfor skulle vi ikke gjøre med dem som vi gjør med alle andre fakta og ta dem med i beregningen når vi lager og håndhever lover? Jo, hører jeg noen si, fordi denslags fører til

kan hun tro at disse elendige argumentene holder vann? Mysteriet blir større når man innser at hun har godt selskap i sin villfarelse. Fra appellene til at vi faktisk lever i 2018 (som om det beviste noe som helst) til oppfordringene om å «få fingrene dine vekk fra kroppen min» (som om det sa seg selv at dette bare eller først og fremst handler om morens kropp og rettigheter, som om hele debatten ikke handlet nettopp om hvorvidt fosteret har samme moralske status som moren), er hele Rønnfeldts innlegg et oppkok av *talking points* som ikke holdt vann selv da de var nye, og som for lengst er blitt klisjeer. Allikevel lever de videre, ukritisk gjentatt og godtatt igjen

og igjen i kronikker og kommentarfelt og landsmøtetaler. Kanskje avslører dette vikarierende motiver, kanskje avslører det en (forsåvidt fornuftig) motvilje mot å kaste bort argumentative ressurser på å utkjempe en allerede vunnet kulturkamp – eller kanskje det er et symptom på et dypere og eldre problem.

stortingssalen eller valglokalet. Hvor denne oppfatningen kom fra og hva som er galt med den, er en artikkel i sin egen rett, men la meg prøve å oppsummere. I bunn og grunn er den et barn av moderniteten – av de enorme forandringene som skjedde i Europa under reformasjonen, renessansen og opplysningstiden, og som vi fortsatt lever i etterdønningene

Denne drømmen om en nøytral stat kan virke besnærende, men den er også uoppråelig. Staten har i praksis alltid et livssyn, et verdsett, en «oppfatning om det gode», enten den innrømmer det eller ei. Den kan for eksempel ikke være nøytral i abortspørsmålet – liberale eller konservative abortlover vil i praksis alltid gjenspeile et liberalt eller et

Det er en selvfølge at politikere og velgere handler på grunn av sine oppfatninger, så hvorfor skulle de ikke få lov til å handle på grunn av sine religiøse oppfatninger?

Sentralt i Rønnfeldts innlegg står oppfatningen om at staten bør være moralsk og religiøst «nøytral» – at den ikke bør ta stilling til vanskelige og omstridte spørsmål om livssyn og etikk, men kun beskytte hver enkeltborgers rettighet til å finne og leve ut sitt eget svar på dem. Religion, livssyn og moral blir dermed forvist til den private sfære – som hekling eller live-rollespill er det noe man driver med mellom hjemmets fire vegger og legger til side når man trer inn i

av. Mens førmoderne politiske filosofer som Aristoteles og hl. Thomas Aquinas var enige om at statens oppgave er å sikre det felles gode og fremme dyd blant borgerne, førte moderniteten med seg oppfatningen om at staten ikke bør være bygget på et bestemt livssyn, men kun legge til rette for hver medborgers mulighet til å leve ut sin egen «oppfatning om det gode», for å si det med John Rawls (hoff-filosofen til den moderne liberale staten).

konservativt syn på om abort er riktig. I praksis holder ikke staten seg nøytral til abort ved ikke å regulere det, like lite som jeg i praksis holder meg nøytral til om jeg burde gi penger til veldedighet ved å la være å gi penger til veldedighet. Staten kan faktisk *aldri* være nøytral når den lager lover. For, som antydte tidligere, hvorfor har vi en lov mot mord, om ikke fordi vi mener at mord er *moralsk galt*? Hva er en lov, om ikke et uttrykk for en oppfatning om at et eller annet er riktig eller

galt, påbudt eller forbudt? Hvis vi ikke kan forsvare en lov eller et styresett ved å henvise til en objektiv standard for godt og ondt, hva gjenstår unntatt våre egne nykker og følelser? Et verdsett må alltid smugles inn på den ene eller den andre måten, og blir bare mer tyrannisk når ingen innrømmer at det er til stede. Kritikkk blir umulig,

og nykkene og følelsene blir despoter og avguder.

Rønnfeldts innlegg er et kremeksempel på slik innsmugling av verdier. Det begynner som en forsvarstale for religiøs og moralsk nøytralitet, men masken begynner å glippe nesten med en gang. Snart er fernissen glemt, og den egent-

lige ambisjonen viser seg: å få staten til å rette seg etter en svært bestemt, svært omstridt moralsk oppfatning, nemlig at det burde være fritt fram å myrde sine ufødte barn.

Rett etter å ha konstatert at tvang er utgått på dato, later Rønnfeldt til å misforstå hva slags tvang abortmotstandere

vil utsette henne for. «Tvang», skriver hun, «er en lett løsning. Hva med å sette motargumentene på lydløs, så du kan få si

abortdebatten, handler ikke egentlig om politikk eller moral – de er evinnelige og uvinnlige konkurranser om hvem

nøytraliteten som er opphavet til klisjeenes tyranni i abortdebatten. Det er på høy tid at vi styrter dette tyranniet, at

Hvis vi ikke kan forsvare en lov eller et styresett ved å henvise til en objektiv standard for godt og ondt, hva gjenstår unntatt våre egne nykker og følelser?

”

hva du mener? Stikk fingrene i ørene, så du ikke må høre på de kommende problemers rop om hjelp?». Antydningen er at abortmotstandere vil sensurere – eller i det minste ignorere – ytringene til abortforkjempere. Så vidt jeg vet, vil ingen av oss det. Men hvis vi først skulle gått inn for noe slikt, kunne vi ikke ønsket oss et bedre argument for det enn Rønnfeldts innlegg. Innlegget er et kroneksempel på den fulle forvirringen som lenge har preget abortdebatten, og på denne forvirringens røtter: Den sekulære, liberale moderniteten har fratatt oss evnen til å snakke om det gode eller det felles gode, og derfor også evnen til å snakke ordentlig om politikk. Vår tids moralske og politiske debatter, særlig

som er flinkest til å unngå å mene noe viktig, noe om godt og ondt. Det er denne falske

vi begynner å ta politikken og moralen på alvor igjen. Vi lever tross alt i 2018.

LIVETS HELLIGHET I DE SISTE DAGER

Tekst: Sara Marie Grimstad

Foto: Nicolas Poussin,

Wikimedia Commons

Flere samfunnsdebattanter og ungdomspartier viser nå initiativ til å diskutere legalisering av aktiv dødshjelp i Norge. Mange argumenterer for at en legalisering vil sikre mennesker en verdig død. I diskusjoner om aktiv dødshjelp dukker det ofte opp smertefulle historier om enkeltmenneskers møte med sykdom og død. Alle som tør å ta i temaet, burde også tørre å sette seg inn i medmenneskers håpløse situasjon. Det er i all hovedsak mennesker på sitt mest sårbare som ønsker dødshjelp. Alle som har vært pårørende til et døende menneske, vet hvor tøft det kan være. Møtet med alvorlig og dødelig sykdom gjør oss ydmyke og minner oss om hvor mye som egentlig er utenfor menneskets kontroll.

Å dø trenger likevel ikke bare være et møte med lidelse. Livet før døden kan også oppleves som meningsfullt selv om det går mot slutten. Utover den kroppslige, fysiske helsehjelpen er fellesskap, relasjoner og støtte helt avgjørende for hvordan livets slutfaser oppleves. Et svar til stemmene som ønsker aktiv dødshjelp i Norge bør derfor være helhetlig helsehjelp i livets slutfase. Hvis

tilbudet om helhetlig lindring, helsehjelp og støtte i livets slutfase var bedre i Norge, ville kanskje flere se at død og verdighet ikke trenger å utelukke hverandre. Rådgiver i etikk og tidligere leder av Sykepleieforbundets fagetiske råd, Marie Aakre, er en av flere som ser behovet for et utbedret hospice-tilbud i Norge. Et hospice sikrer døende fellesskap, rekreasjon, kreativitet og spiritualitet, og gjør det mulig å møte døden som et helt menneske – ikke bare som

en pasient som trenger å få dekket fysiske behov. Det er ikke bare fysiske smerter som må lindres i møte med alvorlig sykdom – vel så viktig er eksistensielle smerter.

En annen god grunn til å utbedre hospice-tilbudet i Norge er erfaringene fra andre helseinstitusjoner. Det er på helseinstitusjoner som sykehjem og sykehus at nordmenn flest dør. De fleste som dør, uavhengig av alder og sykdom, har behov for ro og tilstede-

værelse. Behovet for beskyttelse mot overbehandling og hensiktsløse utredninger er også reelt i livets siste faser. Dessverre kan disse viktige

avslutning på livet som mulig. Trygghet, for at vi får kvalifisert hjelp av kompetente personer. Fleksibilitet, ved at vi får relevant hjelp ut fra skiftende og

mer til kort for døende mennesker. Hvilken verdi vi setter på livet, kommer allikevel særlig til syne i hvordan vi tar hånd om de døende. Nettopp

Hvis livet er en gave og hvis livet er hellig er det avgjørende at vi strekker oss mot å bli et fellesskap som hjelper mennesker å fullføre et liv.

behovene lett oversees ved en større institusjon der tempoet er høyt og ressursene presset. Et bedre hospice-tilbud i Norge vil føre til at flere får dekket essensielle behov i livets siste dager. Å få dø verdig er å få hjelp til å fullføre et liv og leve så godt som mulig helt til man dør. Hospiceforum Norge definerer tanken bak hospice på denne måten:

«Et hospice innehar en gjenomtenkt arkitektur og estetikk, der livet kan leves i stor frihet for pasienter og pårørende i egnede rom for fellesskap, aktivitet, stillhet og refleksjon. Målet for etablering av hospice i Norge er at pasienten, sammen med deres nærmeste, skal få en så god

ulike behov. Forutsigbarhet, at vi som syke og pårørende vet at hjelpen er der når vi trenger det, og at den er der over tid.»

Å få dø smertefritt hjemme i høy alder, med sine nærmeste rundt seg, er det kun mindretallet som får oppleve. Diskusjonen om aktiv dødshjelp i Norge vil sannsynligvis bli en viktig sak fremover - trolig vil vi også måtte høre mange flere smertefulle historier fra mennesker med alvorlig og dødelig sykdom. Hvordan vi velger å møte disse er ikke likegyldig. Vi kan ikke lukke øynene for lidelsen våre medmennesker møter, og vi kan heller ikke lukke øynene for de erfaringene som vitner om et presset helsevesen som kom-

derfor burde svaret vårt være livshjelp til de døende og økt tilgang til hospice. Der andre argumenterer for at døden er en løsning, kan vi i stedet fremholde at verdighet i møte med døden kan etterstrebtes ved helhetlig helsehjelp i livets siste dager. Hvis livet er en gave og hvis livet er hellig er det avgjørende at vi utover å ta et prinsipielt standpunkt mot aktiv dødshjelp, strekker oss mot å bli et fellesskap som hjelper mennesker å fullføre et liv. Svaret til stemmene som ønsker dødshjelp bør være et fellesskap som hjelper mennesker å bære livet på sitt mest smertefulle og finne mening i det meningsløse.

ADVENTSAKSJONEN 2018

**NORGES
UNGE
KATOLIKKER**

 Caritas
Norge

JENTERS RETTIGHETER I UGANDA OG DR KONGO

SEND EN DONASJON
TIL KONTRNR:
3000.16.91410
ELLER VIPPS TIL:
13424

 [norgesungekatolikker/adventsaksjonen](https://www.facebook.com/norgesungekatolikker/adventsaksjonen)

 [norgesungekatolikker](https://www.instagram.com/norgesungekatolikker)

NORGES
UNGE
KATOLIKKER

*«Dere skal være hellige,
for jeg er hellig.»*

(1 Peter 1,16)

WWW.NUK.NO

Scan og les mer
Credimus!